

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

792

Szerző:

Cím:

Cenzurát akarnak bevezetni a
színházakban

Forrás:

Pesti Napló

Bp.
(Hely)1920 x 20
(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Hely

Idő

"1920"

Személy

Hely

351.758.15

"1920"

Cenzurát akarnak bevezetni a színházakban

Uj törvényjavaslat készül a színházak és mozik felügyeletéről — A szinigazgatók álláspontja — Wlasics kormánybiztos nyilatkozik

A vallás- és közoktatásügyi minisztériumban új törvényjavaslaton dolgoznak. A törvényjavaslat a színházak és mozik szigorubb felügyeletét akarja keresztülvinni, cenzura alá akarja helyezni a magyar szellemi élet e fontos fórumait s ezért a parlamentnek a legnagyobb óvatossággal és elfogulatlan tárgyilagossággal kell majd foglalkoznia a javaslattal, nehogy béklyókat verjenek a magyar színpadi irodalomra és a magyar színpadi művészetre, nehogy megakadályozzák szabad, egészséges fejlődésében. A kormánynak lehet az az álláspontja, hogy szigorubb felügyelet alá kell helyezni egyes színházakat, de semmiesetre sem szabad megbélyegezni a hazafias magyar színészetet, semmiesetre sem szabad egy olyan cenzura bevezetésére gondolnia, amely — ha hozzá nem értő módon, helytelenül vagy túlságos buzgalommal kezelik — könnyen veszedelmévé válhat az egész magyar színpadi irodalomnak.

Haller István kultuszminiszter, aki a minisztertanácstól felhatalmazást kapott a törvényjavaslat megszerkesztésére, nyilatkozott a készülő javaslatról a Magyarország munkatársának. Kijelentelte, hogy a törvényjavaslat célja az, hogy a színházakat és mozikat erkölcsi és hazafias szempontból emelje és teljesen a magyar kultúra szolgálatába állítsa. A színház ezután senkinek az erkölcsét ne rontsa, senkinek a becsületét ne bántsa, erkölcsi nivón álljon, szellemében magyar legyen. A mozi feladatául pedig az szolgáljon, hogy tanítson és ne rontson. Hogy ezt elérjük, — mondotta még a miniszter — úgy a színházakat, mint a mozikat az eddiginél szigorubb felügyelet alá kívánjuk helyezni.

A Pesti Napló munkatársa kérdést intézett a magyar színházi élet néhány vezető személyiségéhez, s kikérte véleményüket a készülő törvényjavaslatról. A vélemény egybehangzó volt: a színházak szabadságát meg kell óvni, mert csak így szolgálhatják igazán és eredményel a magyar kultúra ma annyira fontos ügyét.

Beöthy László, az Unió Rt. vezérigazgatója a következőket mondotta:

— Részletesen ma még nem szólhatok hozzá a kormány tervéhez, hiszen nem ismerem a készülő törvényjavaslatot. Annait azonban már most megjegyezhetek, hogy szerintem minden magyar embernek tiltakoznia kell minden szabadságjog megnyirbálása ellen. A színház szabadságjogait tiszteletben kell tartani, mint minden más szabadságjogot. A magyar színházak sohasem adtak okot panaszra a hazafiaság és az erkölcsösség szempontjából, sohasem éltek vissza szabadságjogaikkal. A legnehezebb időkben mindig híven védelmezték a magyar kultúrát és a magyar erkölcsöt, akkor is, amikor még más védője nem is volt, csak a színház.

Faludi Jenő, a Vigszínház igazgatója így nyilatkozott:

— Amint a miniszter ur nyilatkozatából kiolvasható, itt olyan törvényjavaslatról van szó, amely a színházak ügyeit áthelyezi a közoktatásügyi minisztérium hatáskörébe. Ez véleményem szerint igen helyes intézkedés lenne, mert hiszen a színházi ügyek sokkal jobb helyen vannak a közoktatásügyi minisztériumban,

ahol a magyar kultúra ügyét hivatalból is ápolják, mint a belügyminisztériumban, ahol csak rendőrségi szempontok jöhetnek tekintetbe. Franciaországban is a szépművészeti minisztérium hatásköre alá tartoznak a színházak.

— Nem hiszem, hogy ez a javaslat azt jelentené, hogy a színházak belső ügyeibe akarnának avatkozni, mert ez valósággal katasztrofális lenne a színházakra. Hiszen a színházak eddig is szeretettel óvták a magyar szellemet, senkinek a becsületét nem bántották, erkölcsét nem rontották, a direktorokat mindig a hazafias szellem vezette, s azok a nagy eredmények, amelyeket a magyar színpadi irodalom és a színművészet fejlesztése terén elértek, csakis annak a szabadságnak köszönhető, amelyet idáig élveztek. Minden béklyó, amelyet a magyar színházakra rá akarnának rakni, veszélyeztetni a kulturális intézmény létét és a külfölddel is vetélkedő magyar színházi művészet egész jövőjét.

Az igazgatók álláspontja után nem lesz érdektelen a hivatalos álláspontot is ismerni. Ifjabb báró Wlasics Gyula, az állami színházak kormánybiztosa, akinél a törvényjavaslat lényege iránt érdeklődtünk, a következőket mondotta:

— Voltaképpen még korainak gondoltam volna beszélni a dologról. De ha már nyilvánosságra került a javaslat terve, nem fog ártani egy kis megtárgyalás. Maga a tervezet még embryonális. Erdemben persze nem beszélhetek róla, a javaslat előkészítő munkájában hivatalos állásomnál fogva magam is részt fogok venni, aztán meg az érdemleges nyilatkozatot fenn kell tartani a kultuszminiszter számára.

— Beszélhetek azonban arról, hogy a törvényjavaslat nem új dolgokat akar megvalósítani, hanem friss érvényt szeretni elhalványult régi dolgoknak. Ez idő szerint az a helyzet, hogy a magán-színházak kulturális kötelességei felett a kultuskormány nem gyakorol tételes

felügyeletet, noha nyilvánvaló, hogy ehhez joga van. A *színház-alapítási engedelmek megadásának* hivatalos kezelése sok-sok éven át lassanként odafejlődött, hogy aki ma Budapesten színházat nyit, azt tűzbiztonsági és egyéb technikai szempontokból mindenféle hatóság bírálat alá veszi, *de kulturális ráfermettség szempontjából senki.* Törvény szerint papírosan ma is csak úgy vezethet valaki magyar magánszínházat, ha erre *évről-évre megkapja a miniszteriális engedelmet.* Vidéken így is történik, de Budapesten az uzus nem ez. A magánszínházak ezt a köteles engedélyt *nem szerzik meg* és nyugodtan játszanak.

— Mikor a színházi ügyek a belügyminisztériumból a közvélemény általános helyeslése közepette átkerültek a kultuszminisztériumba, az átvételnél a halványodó régi hivatalos rendet nem fektették le pontosan. A színházi ügyek átkerültek a kultuszba, de a belügyminiszter sok színházi joga mintegy *elkallódott.* A törvényjavaslat *ezt a mulasztást szándékozik pótolni.* Kodifikálni akarja a kultuszminiszternek azt a jogát, hogy mint a kultura főőrözője, *kulturális szempontokból ügyeljen fel a magánszínházak munkájára.* Ez a jog elvben megvan, a törvényjavaslat friss kodifikálásban akarja hangsúlyozni.

— A megvalósulás azonban még messze van. Magának a javaslatnak voltaképpen még csak az ötlete van meg; a Színművészeti Tanácshoz, amely tárgyalni és referálni fogja, *még nem is került.* A részletekről tehát annál kevésbé lehet beszélni, mert részletek még nincsenek.